

DOI 10.31909/26168812.2021-(56)-24
УДК 17.022.1

**THE INFLUENCE OF SOCIAL NETWORKS ON THE DEVELOPMENT
OF THE IDENTITY OF ADOLESCENTS AND YOUTH**

**ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА РОЗВИТОК ІДЕНТИЧНОСТІ
ПІДЛІТКІВ ТА МОЛОДІ**

Ася Рубан

кандидат педагогічних наук

E-mail: asea_84@mail.ru

ORCID: 0000-0003-0427-3551

Ізмаїльський державний гуманітарний
університет, Україна

Ruban Asia

PhD of Pedagogical Sciences

E-mail: asea_84@mail.ru

ORCID: 0000-0003-0427-3551

Izmail State University of Humanities, Ukraine

ABSTRACT

In the process of information socialization, special importance belongs to intergenerational transmission as a factor that determines the development and assignment of norms and values of social modern reality. The article provides an overview of current research on the problem of digital socialization, as well as network communication. The issues raised are relevant in light of the fact that the digital environment, in particular the environment of virtual social networks, is increasingly integrated into the processes and space of human socialization, and the question of how people develop, live and realize their needs is becoming increasingly important. The analysis of influence of social networks of formation of value attitudes of modern youth is carried out. The importance of information and communication technologies in the process of deformation of values is revealed. The peculiarities of modern ideas of young people about the place of social values in the living space are revealed. The experience of negative influence of social networks in the process of formation of the system of values of youth is generalized. It is proved that the influence of social networks is ambiguous, but the negative impact is felt more acutely and has more negative consequences. In the minds of modern youth there is a displacement of socially significant values by landmarks of the individualistic order, more and more often there are contradictory guidelines and value orientations, there is no holistic picture of the world. The role of motivational orientation and education, development in the process of formation of digital identity is comprehended. The peculiarities of the digital identity of the modern young generation are studied. Features of information preferences, external and internal factors influencing the characteristics of the information space and the content of the most important information for young people are analyzed.

Key words: social culture, social influence, social communication, social network, social media, Internet culture, social online activity.

Постановка проблеми. Дослідження у сфері практики використання інтернету серед молоді є важливою основою для пізнання особливостей їх соціального розвитку, що може сприяти розробці соціально-освітньої політики з підтримки молоді в умовах розвитку цифрового суспільства в Україні. Соціальні медіа, серед яких соціальні мережі, інтернет-видання, блоги, сервіси швидкої комунікації тощо, як вид нових медіа реалізують низку завдань, що важливі для демократичного суспільства.

Актуальність теми. Сьогодні засоби масової комунікації визначаються як важливий інформаційно-комунікаційний ресурс і потужний чинник впливу на особистість.

Традиційні медіа поступово витісняються новими електронними, що викликає зміни у способах отримання інформації та її якості, позначається на ставленні до подій та процесів, що відбуваються в суспільстві. Нові медіа мають певний формат надання інформації, що, з одного боку, сприяє альтернативності та швидкості її отримання, з іншого – створює низку проблем її сприйняття та аналізу.

Виникнення нових соціальних мереж, швидке збільшення їх користувачів, популяризація та активне використання визначає також певну неузгодженість, фрагментарність науково-теоретичного висвітлення їх впливу на соціальні відносини і процеси, формування громадської думки тощо. Питання соціального розвитку особистості було одним із найбільш дискусійних напрямків спеціалістів з точки зору різних напрямків підходу, таких як психологія, соціологія чи освітні науки. Від початку теоретизування концепцій у сфері індивідуального розвитку соціальний розвиток розглядався як передумова і стимулятор психо-когнітивно-емоційного розвитку. Однак даний аналіз не охоплює взаємозв'язки між сферами індивідуального розвитку (соціальний, когнітивний, емоційний тощо), хоча соціальний розвиток є основним джерелом соціально-професійної інтеграції особистості, що має прямий вплив на інші складові її розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковий інтерес щодо окресленої проблематики дослідження присвячено висвітленню питання соціальних медіа (і соціальних мереж), вказує переважно на соціологічне, соціально-філософське, психологічне, технологічне дослідження визначеного поняття. На наш погляд, умови інформаційного розвитку потребують і соціологічного аналізу цього «учасника» соціально-медійних відносин, осмислення потенціалу цієї групи. Варто визначити, що феномен соціальних медіа та соціальних мереж осмислюється у контексті теорій, що описують сучасне суспільство і систему відносин у ньому. Зокрема, це теорії інформаційного, мережевого суспільств, суспільства споживання, акторно-мережевої теорії, ідеї вебократії, віртуальної комунікації та взаємодії. До наукового, мовного дискурсу вводяться нові поняття, які потребують осмислення.

Основою для вивчення проблеми впливу соціальних медіа на культуру особистості є теорія інформаційного суспільства і теорія соціальної взаємодії в умовах розвитку інтернет-середовища. Цій проблематиці присвячені праці Д. Белла, М. Кастельса, Й. Масуди, А. Тоффлера та багатьох інших. Серед вітчизняних дослідників увагу різним аспектам інформаційного суспільства, його зв'язку із демократичними процесами приділяли увагу О. Бабкіна, В. Бебик, Г. Бахтіна, О. Білоусов, О. Волянчук, В. Горбатенко, С. Даниленко, С. Денисюк, Н. Грицяк, О. Дубас, М. Калініченко, О. Картунов, Т. Кремень, О. Курбан, Н. Латигіна, О. Маліс, О. Маруховський, А. Маслов, А. Митко, О. Новакова, Г. Почепцов, О. Проскуріна, О. Радченко, Н. Хома, О. Чальцева та багато інших науковців.

Метою наукової статті є вивчення соціальних мереж як чинника медійного впливу на розвиток ідентичності особистості молодшої людини. Соціальний розвиток підлітків і молоді має бути у вищій мірі співвіднесений із системами і підсистемами, частиною яких вони є, а також із усім ходом попереднього розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сім'ї, колі друзів, шкільному чи університетському середовищі особистість формує / розвиває свої соціальні навички; клімат і особливості кожної підсистеми, сприяють збільшенню або стагнації цих компетенцій. Підлітки та молодь використовує комп'ютер та Інтернет у постійно зростаючих масштабах. Отже, ця нова пружина спрямування інтересів у інше середовище приносить зміни, особливо серед згаданої вразливої категорії. Очевидно, що вплив використання нових технологій впливає на весь шлях розвитку підлітків та молоді. Існує багато досліджень, які виявляють сприятливий вплив на психологічний розвиток, наприклад, стимулювання творчості, просторових навичок, покращення зорової пам'яті, збільшення швидкості реакції тощо.

Цікавим є те, що в науковій літературі визнаються позитивні ефекти з точки зору когнітивного розвитку (Буров О. Ю., Рибалка В. В., Вінник Н. Д., Русова В.В., Перцев М. А., Плаксенкова І. О., Кудрявченко М. О., Сагалакова А. Б., Черняк Ю. М. та ін.), зокрема просторові навички, візуальний інтелект, підвищена концентрація, але у сфері соціального розвитку результати досліджень, як правило, суперечливі: є фахівці, які в основному згадують ефекти з негативним потенціалом інтеграцію, інтерналізацію, проблеми зі здоров'ям (Гадзаова Л., Ганнушкин П., Є. Горний, Е. Гофман, А. Лучинкіна та ін.), в той час як інші дослідження вказують на позитивний характер використання комп'ютера та віртуального середовища (Бабенко А., Варгас В., Годкевич Л., Д. Дорошкевич, Піщуліна О., Смолянюк О., Турецька Х. та ін.), наприклад розгальмованість у спілкуванні, підвищення самооцінки та соціальні навички. У цьому контексті підхід соціального розвитку з точки зору доступу до віртуального простору стає сферою інтересів із проблемною валентністю в сучасних дослідженнях.

У сучасному суспільстві все більшого поширення набули засоби масової інформації (телебачення, Інтернет, комп'ютер тощо). Можна сказати, що була створена справжня кіберкультура, яка підсвідомо координує та керує користувачами медіа-мереж. Кіберкультура, утворена «мережею мереж», генерує віртуальні реальності, які дозволяють створювати досвід мислення (перцептивні образи), що формуються у кіберпросторі. Зокрема, для молодих людей Інтернет та кіберсередовище є сприятливим простором для дослідження, репрезентації та самовираження, які створюють видимі наслідки на всьому шляху розвитку, від підліткового віку до дорослого. Те, як молодь сприймає та взаємодіє в онлайн-середовищі, визначає довгостроковий соціальний вплив, оскільки медіаресурси сьогодні розглядаються як паливо сучасного суспільства, яке забезпечує нових користувачів, нове сприйняття та можливості розвитку (Гнасевич, 2018). У контексті, в якому молоді люди є барометром держави, думок загалом і суспільства, їх цінності та поведінка значною мірою відображають еволюцію сучасного суспільства. А тому розвиток молоді в електронних медіа та моделі поведінки, що формуються та проявляються в реальному та віртуальному середовищі, мають наслідки для суспільства.

Для молоді блоги та соціальні мережі є засобом вираження внутрішньої поведінки, що формується персональним кодом, який не завжди може бути розшифрований користувачами Інтернету. Це можна пояснити тим, що особисту презентацію в онлайн-середовищі можуть переглядати як друзі, так і незнайомі люди. У цьому сенсі використовуються певні коди або вибираються обмеження для збереження конфіденційності, наприклад, вибір приватного профілю, обмеження перегляду дописів для кількох друзів, що призводить до надання послуг, дозволених онлайн-ЗМІ.

На сайтах у соціальних мережах і в блогах переважає критерій смаку, оскільки користувачі мережі визначають свої взаємовідносини за формулою «Мені подобається». У контексті, в якому підлітковий вік є періодом змін, амбівалентності та рефлексивної особистості, зосередженість на почуттях, що панують у віртуальному середовищі, приваблює так багато молодих людей. Пристрасть, яку розуміють через зосередження на почуттях, визначає емоційні відносини, які створюються між користувачами та онлайн-середовищем (Серов, 2017). У онлайн-середовищі існує подвійна природа центральної індивідуальності, яка може бути виражена або сильною та специфічною індивідуальною формою, або вираженням колективного «Я», що виявляється у приналежності до величезної групи, до якої належить користувач. Це відкриття форм «Я», що характеризуються діадами спорідненості та приналежності, в основному приховує успіх, який соціальні мережі мають серед підлітків. Більше того, Інтернет представляє для підлітків нове середовище, нову сім'ю, яка перебудовує їхнє мислення та соціальні взаємодії через створену віртуальну культуру, в якій переважає образ. Як ми бачимо, від початку асоціації понять підлітковий вік – молодь – віртуальне середовище (технології) між ними існує тісна кореляція не тільки

через те, що ця категорія переважно представляє користувачів електронних ЗМІ, але особливо через відповідність між турботами молоді та можливостями, які відкриває нова технологія, в якій соціалізація є основним фактором тяжіння.

Значною мірою соціалізація у віртуальних мережах співвідноситься з періодом підліткового віку-молодості, оскільки на цьому етапі спостерігається підвищена частота використання онлайн-соціальних платформ. Можливо, на цьому тлі сьогодні період підліткового віку значно розширився, його межі часто стають невизначеними залежно від різноманітності культурних контекстів. Таким чином, період юності поширюється на 3 рівні: передпідлітковий, сам підлітковий та постюнацький період, що охоплює тривалий період часу. Передпідлітковий вік починається у віці 10-11 років, а вступ у доросле життя (стадія дорослості) триває до 25-30 років, що часто характеризується продовженням подальшої освіти або інтеграцією на ринок праці. Також цей період відзначається латентністю та експериментуванням щодо соціальних відносин, які стабілізуються протягом усього життя. Інтернет – це інструмент спілкування, який сприяє та посилює соціальні взаємодії з друзями в «реальному» житті. На додаток, до ролі Інтернету у розвитку навичок відносин, останнім часом все більше визнається його значення в освітньому середовищі, а також у всіх інших аспектах життям (Богдан, 2017).

Навіть якщо в цілому підлітки та молодь активні в соціальних мережах, період їх найчастішого використання посилюється з входженням у постпідлітковий період. У сучасних дослідженнях покоління Y (або меленіали), яке розглядається з подвійної точки зору, представляє для фахівців широке поле аналізу, часто вимощене тенденцією потрапити на дві дихотомічні категорії (посвячених, новаторів або поверхневих, дезадаптованих). Покоління Y складається з «... цифрових, пов'язаних, але відірваних від реальності, незрілих, інноваційних». Покоління молодих людей, які виростили у період активного використання нових технологій, є поколінням технологічного прогресу, яке користується перевагами, які він приносить, але також найбільше піддається пов'язаним з цим ризикам. У контексті, в якому чим різноманітніші виклики, тим більші обов'язки, сьогоднішня молодь відрізняє себе від попередніх поколінь через розширення можливостей (доступ до знань, спілкування, дозвілля тощо), а також через ризики та відповідальність (поширення, відбір та моделі використання Інтернету), які випливають із цих засобів. Покоління можливостей і ризиків склало покоління змін у сфері валентності та особливості підлітково-юнацького етапу.

Розвиток соціальних навичок підвищує здатність молодої людини до успіху в школі, позитивно впливає на психічне здоров'я, професійну успішність та інтеграцію в демократичне суспільство. В основному, процес соціалізації ґрунтується на прямій, взаємній взаємодії всередині спільноти, на ресурсах та умовах середовища, які є у розпорядженні індивідів. Таким чином, взаємозв'язок взаємного детермінізму між людським і соціальним фактором очевидний.

Посилаючись безпосередньо на соціальну траєкторію підлітків і молодих людей, дослідники в галузі соціальних наук охопили такі аспекти соціального розвитку, як довгострокові зміни у стосунках особистості та взаємодії з друзями, колегами, сім'єю чи іншими соціальними суб'єктами. Вони можуть включати як зміни позитивного характеру, наприклад, у спосіб розвитку дружніх стосунків, так і негативні зміни, такі як агресія або залежність. З точки зору соціальної психології, соціальний розвиток молоді виражається у трьох напрямках підходу: індивідуальні зміни (саморівень: сприйняття, самооцінка, ідентичність) та зміни відносин, що розуміються як зміни спектру потреб та особистісних мотивацій, або переходи, пов'язані з правами та обов'язками. Відмінності між двома точками зору спрямовані на соціологічне пояснення, на взаємодію між індивідами всередині групи та суспільством загалом, тоді як психосоціальний підхід розглядає

розвиток індивідуальних особливостей (самооцінка, ідентичність тощо) у контексті взаємодій.

До того ж, молоді люди створюють свою віртуальну ідентичність як проєкцію ідеального «Я», щоб справити враження. Цей метод може підвищити самооцінку як віртуально, так і в соціальній реальності. Також соціальна підтримка, отримана в соціальних мережах (через онлайн-взаємодії) сприяє формуванню ідентичності. Ця тенденція до ідеалізації, яку молоді люди часто зустрічають у віртуальному середовищі, може створити інші різні середовища: проблемну реальність, віртуалізоване ідеалізоване, соціальні «Я-якості / дефекти», «віртуальне Я», «ідеальне Я». Сприйнята дихотомія може викликати порушення самосприйняття і сприяти дестабілізації формування реального «Я-образу» («ти не знаєш, хто ти є»). На тлі невідповідності між тим, ким я є (у соціальному середовищі) і ким я хочу бути (відповідне середовище для віртуального простору), молода людина часто стикається з проблемами на рівні адекватного індивідуального сприйняття себе та інших, але також труднощі у виконанні реального плану, матеріалізовані депресивними схильностями, фрустрацією, ізоляції та нереалістичними очікуваннями. Негативні наслідки, пов'язані з соціальним розвитком, особливо відчуються на молодому поколінні, яке має проблеми із соціальною інтеграцією або неправильно користуються комп'ютером та Інтернетом.

У дослідженні Гудимової А. Х. соціальний розвиток вивчається з точки зору двох субдомених, які інтегрують їх у свою власну структуру: соціальний інтелект і соціальні навички. Соціальний інтелект визначається з посиланням на міжособистісні стосунки як здатність ідентифікувати та розрізняти схильності, темпераменти, мотивації та наміри інших (Гудимова, 2020).

У контексті соціальних змін, які виявляються притаманними будь-якому суспільству, передається ідея переходу етапів життя індивіда відповідно до вікових періодів і різних ролей, які він виконує. Дослідження в галузі вікової психології охоплюють період 18-26 років, або в категорії пізнього підліткового віку, або в категорії ранньої зрілості. Адже ми не можемо виділити загальнодоступну стадію, оскільки кожна вікова стадія співвідноситься з певним періодом життя залежно від історичних, демографічних, культурних та соціальних координат, в яких проживають індивіди. До конфлікту між цими етапами необхідно підходити, окрім демографічно-культурних показників, і з точки зору впливу ЗМІ (комп'ютера та Інтернету) на молодь (Кокарча, 2020).

Незважаючи на те, що в цілому вікова категорія «молодь» по-різному трактується різними авторами відповідно до культурних особливостей досліджуваного населення, у загальному сенсі, з соціально-демографічної точки зору, молодь визнається як перехідний етап, що визначається незалежністю важливих етапів життя (завершення навчання, початок професійної діяльності, залишення батьківського дому, одруження, народження першої дитини), але й шляхом артикуляції ролі соціалізації, тобто шляхом засвоєння нових соціальних ролей та отримання нового статусу.

Сприяння досягненню цих цілей за допомогою віртуального простору може бути однією з причин, чому підлітковий вік в цифрову епоху розширився. Однак, беручи до уваги можливості та ризики, які ІКТ принесли поколінню Y, можна виділити 2 гіпотези:

- подовження підліткового періоду (молода людина, таким чином, пройде етапи дитинство – юність – юність, підлітковий період подовжується, але не блокує наступний етап);

- юнацько-юнацька емерджентність (підлітковий вік переступить стадію юності, злившись, в результаті чого утвориться єдиний етап життя).

Міжнародні дослідження розглядають перехід від підліткового віку до ранньої дорослості та з точки зору змін, пов'язаних із переходом від одного етапу життя до іншого.

Дослідницький проект «Mit Young Adult Development» аналізує зміни та проблеми, з якими стикаються молоді дорослі в когнітивному розвитку, розвитку мозку та соціального розвитку з точки зору ролі стосунків (з сім'єю, школою, однорідними людьми) на життєвому шляху молодих людей. Після широкого дослідження, яке включало вивчення та аналіз сотень статей, розслідувань, інтерв'ю з фахівцями різних галузей, було зроблено висновок, що цей період життя характеризується як серйозними змінами, викликаними зміною моделей мислення, так і однаковою мірою змін в структурі мозку. Центральна ідея дослідження показує, що спосіб мислення 18-річної людини вже не відповідає мисленню у 25 років, так само як 11 років не можна асоціювати з 18-річним, коли ми відносимося до способів сприйняття дійсності та власної особистості. Важливо розуміти, що в ці різні періоди людина дивиться на речі не однаково, а формує різні способи сприйняття, мислення та дій, віртуальне середовище сильно впливає на всі ці когнітивно-фактичні грані. Дотримуючись теоретичної основи, описаної вище, на основі традиційних досліджень дослідники побудували чіткий етап вікового періоду від 18 до 25 років. Таким чином, підлітковий вік асоціюється з періодом статевого дозрівання до 18 років, періодом ранньої зрілості або стадією молодості – між 18-22 роками або 18-25 роками, а сам період зрілості визнається після віку 25 років (Краснякова, 2017).

Як бачимо існує ряд класифікацій залежно від типу проведеного дослідження, соціокультурного контексту досліджуваних чи типу їхнього розвитку (пізнавальний, моральний, соціальний, тощо). Щодо способу мислення, висновок згаданого метааналізу підкреслюється той факт, що зміни в розвитку відчуються не тільки на рівні пізнання (у що вірять люди), але й на рівні метапізнання (у що я подумаю про ці пізнання). Молода людина матиме все більш розвинений механізм мислення, здатність до абстрагування, відносини між поняттями/явищами та аналізуватиме більш складні явища, завдяки вищим набуттям мислення, комп'ютеру та Інтернету, що полегшують цей процес. У межах кожного з цих періодів, раніше виявлених на різних етапах існування, дослідники американської програми виявили різні зміни.

У підлітковому віці основними змінами, поміченими фахівцями, є: абстрактне мислення (розвиток здатності мислити абстрактно), розмежування правильного / неправильного мислення (дуалістичне мислення правильно / неправильно), інструментальні відносини (труднощі оперувати кількома точками зору, первинність власної думки на шкоду думці інших), посилення емоцій, пошук відчуттів, викликаних гормональними змінами, що може підвищити ризик прийняття делінквентної поведінки. На тлі доступу до онлайн-середовища стає зрозумілим, що зміни, що проявляються в підлітковому віці, сильно впливають на поведінкові моделі, прийняті у віртуальній реальності. З початку досліджень впливу комп'ютерів на когнітивний розвиток було підкреслено важливу роль цих технологічних ресурсів у когнітивному розвитку та підкреслено позитивні ефекти з точки зору когнітивних процесів, таких як абстракція, узагальнення та відбір. У цьому сенсі, зміни, що відчуються в підлітковому віці, посилилися з використанням комп'ютера / інтернету, що вплинуло на зміни етапів життя: дитинство – підлітковий вік – юність (Соболева, 2019).

Під час ранньої зрілості молода людина відчуває зміни в мисленні – з'являється більш складне мислення (організація в абстрактному мисленні з точки зору ідей, цінностей і перспектив) і сприйнятливості до різних точок зору (диверсифікація дуалістичного мислення правильного/неправильного типу шляхом розширення спектру чорно-білого мислення). Взаємовідносини (взаєморозуміння та прийняття думок інших), емоційна регуляція (підвищення здатності до розумової та емоційної інтеграції, врахування наслідків перед діями тощо) також були визначені як визначальні чинники молодості. рішення (щодо освіти, кар'єри, здоров'я, сім'ї). Якщо використання комп'ютера / інтернету в період ранньої зрілості є найчастішим (пов'язано з періодичністю життєвих етапів), то, само собою

зрозуміло, воно справляє сильний вплив на весь життєвий шлях молодої дорослої людини. Технологічні ресурси сприяють складним розумовим процесам, таким як абстракція, когнітивна гнучкість, сприяння та розвиток стосунків або інформації, що може сприяти підвищенню успіху, шкільній та професійній інтеграції. Основну роль Інтернету та комп'ютера на цьому етапі можна спостерігати як на рівні когнітивного розвитку, якому сприяють стратегічні ігри чи використання різноманітного спеціалізованого програмного забезпечення, так і на рівні соціально-освітнього розвитку (за рахунок збільшення інформації, диверсифікація та розширення).

Стадія фактичної зрілості характеризується новими рівнями абстрактного аналізу, більшою складністю у вирішенні проблем, підвищеним лідерством, високою самооцінкою, внутрішньою зайнятістю в роботі та стосунках. Розвитку стосунків і підвищенню продуктивності праці сприяє широкомасштабне використання Інтернету в період реальної зрілості.

Враховуючи віковий підхід до змін, спричинених комп'ютером та Інтернетом на різних етапах життя, можна побачити, що наслідки використання цих технологічних засобів сприяли прискоренню прогресу до довшого життя. Це означає, що в цифрову епоху юність, молодість і дорослість настає раніше.

Висновки. Отже, соціальні мережі представляють собою найпростіший спосіб звернення для різних підлітків молодих людей. Нові медіа, особливо соціальні мережі, формують та спрямовують аудиторію для спеціалізованих цілей деяких політико-економічних, військових, стратегічних осіб, а також для того, щоб перевірити реакцію різних категорій громадськості. У порівнянні з традиційними медіа, особливо телебаченням, нові медіа є центром соціального простору, що дозволяє здійснювати складні багатовимірні взаємодії на рівні користувачів. Потенціал соціальної взаємодії, створений новими медіа-системами, є індикатором соціального розвитку сучасного світу, поза межами небажання та обмежень, яким піддається Інтернет у деяких державах.

Напрямок еволюції систем соціальних медіа демонструє нам постійний інтерес соціальної аудиторії, матеріалізований у сприйнятливості різнорідних категорій публіки до соціальних мереж, онлайн-платформ, віртуальних спільнот. Оцифровка стала другою природою сучасної людини, необхідною, але недостатньою умовою суспільного життя.

Ми відзначаємо зростання кількості доменів, спеціалізацій та сегментів користувачів, які дотримуються цінностей постмодерного, оцифрованого суспільства. У цьому сенсі майбутнє публічного та приватного простору представлено цінностями та моделями, характерними для комп'ютеризованого суспільства.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

Богдан М.С. Психологічні особливості спілкування залежних від соціальних мереж. *Психологія і соціологія: проблеми практичного застосування*. 2017. С. 25-29.

Гнасевиц Н.Д. Філософські аспекти впливу соціальних мереж на форми комунікації. *Соціокультурні та політичні пріоритети української нації в умовах глобалізації: щорічник наукових праць*. Тернопіль. 2018. С.100-103.

Гудімова А.Х. Специфіка впливу соціальних мереж на психологічне благополуччя підлітків. *Психологія особистості*. Випуск 12. Том 2. 2020. С. 98-102.

Кокарча Ю.А. Соціальні мережі як чинник політичного впливу в умовах розвитку демократичної політичної культури. Дисертація кандидата наук. Київ. 2020. 240 с.

Краснякова А.О. Інтернет-середовище як новий комунікативний простір самопрезентацій особистості. *Медіапсихологія і медіаосвіта*. № 38. 2016. С. 67-70.

Серов Ю.О. Соціальні комунікації в мережі Internet. Львів. Вид-во Львів. політехніки. 2017. 235 с.

Соболева С.М. Кліпове мислення як соціально-психологічний феномен та його роль у

навчально-пізнавальній діяльності студентів. *Теорія і практика сучасної психології*. № 3. Т. 2. 2019. С. 86-90.

REFERENCES

Bogdan M.S. (2017). Psihologichni osoblivosti spilkuvannya zaleznhnih vid social'nih merezh. *Psihologiya i sociologiya: problemi praktichnogo zastosuvannya..* P. 25-29. [in Ukrainian].

Gnasevich N. (2018). Filosofs'ki aspekti vplivu social'nih merezh na formi komunikacii. *Sociokul'turni ta politichni prioriteti ukraïns'koï nacii v umovah globalizacii: shchorichnik naukovih prac'*. Ternopil'. P. 100-103. [in Ukrainian].

Gudimova A.H. (2020). Specifika vplivu social'nih merezh na psihologichne blagopoluchchya pidlitkiv. *Psihologiya osobistosti*. Vipusk 12. Tom 2. P. 98-102.

Kokarcha YU.A. (2020). Social'ni merezhi yak chinnik politichnogo vplivu v umovah rozvitku demokratichoï politichnoï kul'turi. Disertaciya kandidata nauk. Kiïv. 240 p. [in Ukrainian].

Krasnyakova A.O. (2016). Internet-seredovishche yak novij komunikativnij prostrir samoprezentacij osobistosti. *Mediapsihologiya i mediaosvita*. № 38. P. 67-70. [in Ukrainian].

Soboleva S.M. (2019). Klipove mislennya yak social'no-psihologichnij fenomen ta jogo rol' u navchal'no-piznaval'nij diyal'nosti studentiv. *Teoriya i praktika suchasnoï psihologii*. № 3. Т. 2.. P. 86-90. [in Ukrainian].

Serov YU.O. (2017). Social'ni komunikacii v merezhi Internet. L'viv. Vid-vo L'viv. politekhniki. 235 p. [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У процесі інформаційної соціалізації особливе значення належить міжпоколінній трансмісії як фактору, що визначає освоєння та присвоєння норм та цінностей соціальної сучасної дійсності. У статті наведено огляд сучасних досліджень, присвячених проблемі цифрової соціалізації, а також мережному спілкуванню. Висунута проблематика є актуальною у світлі того, що цифрове середовище, зокрема середовище віртуальних соціальних мереж, дедалі більше інтегрується в процеси та простір соціалізації людини, і питання того, як людина в ній розвивається, живе та реалізує свої потреби, набувають все більшої значущості. Проводиться аналіз впливу соціальних мереж формування ціннісних установок сучасної молоді. Розкривається значення інформаційно-комунікативних технологій у процесі деформації ціннісних орієнтирів. Виявляються особливості сучасних уявлень молоді про місце соціальних цінностей у життєвому просторі. Узагальнюється досвід негативного впливу соціальних мереж у процесі становлення системи цінностей молоді. Доведено, що вплив соціальних мереж неоднозначний, але негативний вплив гостріше відчувається і тягне більш негативні наслідки. У свідомості сучасної молоді відбувається витіснення суспільно значимих цінностей орієнтирами індивідуалістичного порядку, дедалі частіше спостерігаються суперечливі настанови та ціннісні орієнтації, відсутня цілісна картина світу. Осмислено роль мотиваційної спрямованості та освіти, розвитку у процесі становлення цифрової ідентичності. Вивчено особливості цифрової ідентичності сучасного молодого покоління. Проаналізовано особливості інформаційних переваг, зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на характеристики інформаційного простору та зміст найбільш значущої для молоді інформації.

Ключові слова: соціальна культура, соціальний вплив, соціальна комунікація, соціальна мережа, соціальні медіа, інтернет-культура, соціальна онлайн-активність.